

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: RK-5C/19/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5919201010
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Majerčíková
ECLI: ECLI:SK:OSRK:2021:5919201010.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Ružomberok sudkyňou JUDr. Jankou Majerčíkovou v právnej veci žalobcov: v 1. rade H. H., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX Q. XXX, v 2. rade mal. E. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX Q. XXX, v 3. rade O. D., rod. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX Q. XXX, všetci zast. JUDr. Milanom Hodanom, advokátom so sídlom A. Bernoláka 10, 034 01 Ružomberok, proti žalovanému: Slovenská republika zast. Ministerstvom životného prostredia SR, Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava, IČO: 42181810, v spore o zaplatenie 135.000,-eur s prísl., takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 1. rade H. H. náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 35.000,- eur (slovom: tridsaťpäťtisíc eur) na jej účet. vedený v peňažnom ústave N. banka, a. s., č. ú. I XXXX XXXX M. XXXX XXXX, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 2. rade mal. E. H., zast. zákonným zástupcom - matkou. H. H., náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 30.000,- eur (slovom: tridsaťtisíc eur) na účet zákonného zástupcu mal. E. H.. vedený v peňažnom ústave N. banka. a. s.. č. ú. I XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 3. rade Alžbete Balcovej náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 25.000,- EUR (slovom: dvadsaťpäťtisíc eur) na jej účet, vedený v peňažnom ústave I. sporiteľňa. a. s.. č. ú. I XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku

IV. V ostatnej časti súd žalobu z a m i e t a.

V. Žalobkyniam v 1., 2. a 3. rade s a p r i z n á v a náhrada trov konania v rozsahu 100%, ktoré im je žalovaný povinný zaplatiť vo výške určenej samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia ktorým sa konanie končí.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou podanou na tunajšom súde dňa 19.06.2019 sa žalobkyne voči pôvodne označenému žalovanému Okresný úrad Ružomberok, odbor starostlivosti o životné prostredie Ružomberok po vykonanej oprave v označení žalovaného na Slovenská republika zastúpená Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (č.l.49) domáhali zaplatenia sumy 135.000,- eur (každá po 45.000,- eur) titulom náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka z dôvodu smrti manžela a otca S. H., pričom po skutkovej stránke podanú žalobu odôvodnili tým, že dňa 18.09.2018 v čase okolo 05.55 hod. na ceste 1/59 v Ružomberku, medzi časťou Podsuchá a Biely Potok v kilometri 44.600 došlo k dopravnej nehode tak, že vodič S. I., nar.XX.XX.XXXX. trvale bytom Q. Q. XXX viedol osobné motorové vozidlo. zn. Ford C-MAX, evidenčné číslo RK864BD v smere z Banskej Bystrice do Ružomberka pričom prednou časťou vozidla narazil do medveďa nachádzajúceho sa v jeho jazdnom

pruhu, medveďa po náraze odhodilo do protismerného jazdného pruhu, kde v uvedenom jazdnom pruhu jazdil vodič K. N. nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. C., R. XXX/XX. ktorý viedol osobné motorové vozidlo, zn. Ford Galaxy evidenčné číslo RK865CG, pričom v dôsledku neprispôsobenia jazdy povahe vozovky, ako aj poveternostným podmienkam v poslednej chvíli sa snažil medveďovi vyhnúť prešiel do protismeru, kde sa zrazil s nákladným motorovým vozidlom zn. DAF CF, evidenčné číslo BB499DI jazdiacom v smere Banská Bystrica - W., ktoré viedol K. D. nar.XX.XX.XXXX. trvale bytom D. D., I. H. 3, kde pri dopravnej nehode došlo k usmrteniu spolujazdca z vozidla Ford Galaxy, ev. č.: RK865CG S. H. nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX, sediaceho na zadnom sedadle vozidla, u ktorého bolo bezprostrednou príčinou smrti zlyhanie centrálného nervového systému pri poranení hlavy a krku, ďalej došlo k spôsobeniu zranenia spolujazdca S. D., nar.XX.XX.XXXX v W., trvale bytom Q. XXX sediacej na sedadle vedľa vodiča, ktorá utrpela krvácanie do mozgu, zmliaždenie pľúcnych krídel, pomliaždenie hrudníka a pravého stehna s doposiaľ nezistenou dobou liečenia predbežne nad 7 dní a vodičovi vozidla K.ovi N.ovi bolo spôsobené pomliaždenie hrudníka, brucha a driekovo - krížovej oblasti s doposiaľ nezistenou dobou liečenia, pričom vodič osobného motorového vozidla zn. Ford Galaxy svojim konaním porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c) Zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke s poukazom na § 137 ods. 2 písm. c) Zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. V zmysle Uznesenia Okresného riaditeľstva PZ. Odboru kriminálnej polície Dončova 11, 034 01 W. č. k. CVS:ORP-315/VYS-RK-2018 zo dňa 11. 1. 2019, ktoré sa stalo právoplatné dňa 23. 1. 2019 a vykonateľné dňa 31. 1. 2019 bolo vo veci prečinu usmrtenia podľa ust. § 149 ods. 1 ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h) Trestného zákona v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa ust. § 157 ods. 1 Trestného zákona dňa 18. 09. 2018 podľa ust. § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, začaté trestné stíhanie, ktoré bolo zároveň zastavené, lebo tento skutok nebol trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci. Vykonaným vyšetrovaním, a to najmä zo zápisnice o výsluchu svedka -poškodeného, H. H.ovej. nar.XX.XX.XXXX; zápisnica o výsluchu svedka - poškodeného S. D., nar.XX.XX.XXXX; zápisnice o výsluchu svedka K.a N.a nar.XX.XX.XXXX; zo znaleckého posudku znalca z odboru doprava cestná Ing. Stanislava Choma číslo posudku 030/2018; zo znaleckého posudku znalcov Ústavu súdneho lekárstva Martin, MUDr. Andreja Hajtmara a MUDr. Soni Fabianovej číslo posudku 111/2018, zo znaleckého posudku znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia MUDr. Tibora Letka, číslo posudku 81-2018 , zo zápisnice o ohliadke miesta dopravnej nehody a príslušnej fotodokumentácie, vyšetrovateľ dospel k záveru, že k prečinu usmrtenia podľa ust. § 149 ods. 1 Trestného zákona došlo vytvorením náhlej prekážky, a to z technického hľadiska takým spôsobom ako je vyššie popísaný. Zo znaleckého posudku Ing. Stanislava Choma - znalca z odboru doprava cestná, vypracovaného dňa 19.11.2018 pod číslom 030/2018 vyplýva, že prvotnou príčinou vzniku nehodového deja a vzniku dopravnej nehody u všetkých vodičov bola vytvorená prekážka, z technického hľadiska náhla, ktorá je vytvorená vodičovi na takú vzdialenosť, na ktorej vodič nie je schopný z povolenej, resp. primeranej rýchlosti zastaviť ani za využitia maximálneho spomalenia vozidla. Naväzná príčina: nepriaznivé okolnosti pri kontakte OMV Galaxy s významne hmotnou medvedicou na ceste, keď ku kontaktu došlo v ľavej zadnej časti vozidla pri manévri vyhýbania sa vpravo ďaleko od aktuálnej polohy ťažiska vozidla a vplyv impulzu rázovej sily na stratu pohybovej a smerovej stability OMV Galaxy bol významný. OMV Galaxy nekontrolovateľným spôsobom prešlo do protismerného jazdného pruhu, kde vytvorilo prekážku pohybujúcemu sa NMV Daf takým spôsobom, že z časovo - priestorového hľadiska následnému kontaktu s OMV Galaxy už nemohol zabrániť akýmkoľvek účinným spôsobom. Zo znaleckého posudku Prof. MUDr. Andreja Hajtmara, PhD. a MUDr. Soni Fabianovej, znalcov Ústavu súdneho lekárstva a medicínskych expertíz Martin, vypracovaného dňa 12.10.2018 pod číslom 111/2018, vo veci súdnej pitvy S. H., nar.XX.XX.XXXX vyplýva, že v danom prípade sa jednalo o smrť násilnú pre svoju všeobecnú podstatu, ktorá je v priamej príčinnej a časovej súvislosti s poraneniami, ktoré S. H.a utrpel ako spolujazdec osobného motorového vozidla zn. Ford Galaxy pri dopravnej nehode, dňa 18.09.2018 na ceste 1/59 v kilometri 44.600 v Ružomberku medzi časťou Podsuchá a Biely Potok, pričom poraneniami na mieste dopravnej nehody podľahol. Žalobcovia si niektoré nároky na náhradu škody uplatnili podaním žiadosti o poskytnutie náhrady škody spôsobenej živočíchmi na Okresný úrad W. odbor starostlivosti o životné prostredie. Ku dňu podania žalobného návrhu o náhradu nemajetkovej ujmy tejto žiadosti nebolo vyhovené. Žalobcovia žiadajú priznať nárok podľa ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka s tým, že S. H.a žil v usporiadanej rodine spolu s manželkou a dvoma dcérami. Išlo o harmonické a usporiadané vzťahy medzi príbuznými a nebohým S.om H.. Medzi nimi existovali silné sociálne. morálne a najmä citové putá. v rámci ich súkromného a rodinného života. Žalobcovia spolu s nebohým tvorili plne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami a z nečakanej smrti nebohého prežívajú žalobcovia nielen pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale stratili aj možnosť viesť s ním ďalší spoločný život. Od jeho smrti sú ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov,

o stratu lásky a radosti s ním prežívaných. Túto stratu žalobcovia prekonávajú iba s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami. Smrť manžela a otca zasiahla nečakane a tragicky zásadným spôsobom do životov žalobcov a celej rodiny, nenávratne odtrhla doterajšie silné citové väzby a úplne ich ochudobnila o citový vzťah k manželovi a otcovi. Následkom dopravnej nehody, pri ktorej bol S. H. a usmrtený, došlo k nenávratnej deštrukcii medziludských väzieb tvoriacich základný rámec súkromného života žalobcov, a tým došlo k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, a to práva na súkromie a rodinný život. Ich právo na ochranu osobnosti bolo porušené dopravnou nehodou, ktorej R. nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou. pretože žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka by nepostačovala na to, aby bola priemerne vyvážená a zmiernená nemajetková ujma na ich osobnostiach. Vzniknutá trauma je z ich života prakticky neodstrániteľná. S prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá je daná mierou intenzity zásahu a časom trvania nepriaznivého následku sa preto žalobcovia domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy.

Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch stanovuje zákon taxatívne dve kritériá, z ktorých musí súd pri svojom rozhodovaní vychádzať, a to :

a) závažnosť vzniknutej ujmy - pri tomto kritériu pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch platí zásada, že čím závažnejšie je, čo do svojej intenzity a trvania nepriaznivý následok. t. j. nemajetková ujma vzniknutá na osobnosti postihnutej fyzickej osoby, tým vyššia musí byť i výška zadosťučinenia v peniazoch. V prípade dopravnej nehody, ktorej následkom bola smrť manžela a otca žalobkyň, teda ľudsky veľmi traumatického a žiadnymi prostriedkami neodčiniteľného zásahu do osobnostných práv žalobcov nepriaznivý následok je vysokej intenzity, trvania a rozsahu. Ako aj šírky ich pôsobenia.

b) z okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo

Toto kritérium slúži na to, aby pri určovaní konečnej výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch bolo možné v rámci sudcovského uváženia a v súlade s požiadavkou spravodlivosti pružne prihliadať ku všetkým okolnostiam, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

2. Žalovaný vo svojom vyjadrení k podanej žalobe (č.l.65 a nasl. spisu) žiadal žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietnuť. Ministerstvo považuje v prvom rade nárok žalobcu v celej veci za nedôvodný, keď žalobca si uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy s poukazom na ust. § 11 - 13 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „občiansky zákonník“), a to v súvislosti s dopravnou nehodou, pri ktorej došlo k usmrteniu p. S. H., ako spolujazdca. Nehoda sa stala dňa 18.09.2018 v čase okolo 5:55 hod. na ceste 1/59 v Ružomberku medzi časťou Podsúchá a Biely potok a nastala v dôsledku vykonania uhýbacieho manévru, ktorý šofér vozidla vykonal v dôsledku vytvorenia náhlej prekážky na ceste, ktorou bola cez cestu prechádzajúci chránený živočích - samica medveďa hnedého. Žalobca v časti II. žaloby uvádza, že si niektoré nároky na náhradu škody uplatnil podaním žiadosti o poskytnutie náhrady škody spôsobenej vybranými druhmi chránených živočíchov na Okresnom úrade W., odbore starostlivosti o životné prostredie. Žalobca ďalej uvádza, že ku dňu podania tohto žalobného návrhu o náhradu nemajetkovej ujmy tejto žiadosti nebolo vyhovené. Právna úprava zodpovednosti štátu za náhradu škody spôsobenej chráneným živočíchom je obsiahnutá v ust. § 97 - 102 zákona č. XXX/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o ochrane prírody“). Žalobca odôvodňuje svoju žalobu ust. § 11 až § 13 občianskeho zákonníka, avšak žalobca opomenul ustanovenie § 16 občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Hoci niet pochýb o tom, že príčinou zrážky vozidiel bola okrem iného aj prítomnosť medvedice na cestnej komunikácii, žalovaný nezodpovedá v zmysle uvedeného ustanovenia za spôsobenú škodu, nakoľko ju nespôsobil sám svojím konaním, resp. nekonaním a rovnako nezodpovedá ani za pohyb chráneného živočícha, ktorého vôľu nevie nijakým spôsobom ovplyvniť. Žalovaný má za to, že v tomto prejednávanom prípade ide o škodu, ktorá je spôsobená skutočnosťou, ktorá má charakter vis maior, a preto za ňu nemôže zodpovedať v zmysle všeobecných ustanovení občianskeho zákonníka o nároku na náhradu škody. Žalovaný zodpovedá za škodu spôsobenú vybranými chránenými živočíchmi, ktorých ochrana je zabezpečená prostredníctvom zákona o ochrane prírody, avšak iba v rozsahu a spôsobom, ktorý je upravený týmto osobitným predpisom v ust. § 97 - 102. Žalovaný poukazuje na skutočnosť, že žalobcovi bol rozhodnutím Okresného úradu W., odborom starostlivosti o životné prostredie č. OU-RK-OSZP-2019/003030-010 zo dňa 30.07.2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 06.08.2019, priznaný nárok na náhradu škody na živote fyzickej osoby vo forme peňažného plnenia, a to vo výške 53.040,- eur. S poukazom na vyššie uvedené má žalovaný za to, že nárok žalobcu uplatnený v tomto konaní nie je dôvodný, nakoľko žalobca si uplatnil nemajetkovú ujmu v peniazoch prostredníctvom dvoch inštitútov v tom istom čase, pričom však jeho nárok na plnenie peňažnej náhrady podľa zákona o ochrane prírody

už bol uspokojený v administratívnom konaní vedenom Okresným úradom W., odborom starostlivosti o životné prostredie, a preto nie je oprávnený si tento nárok uplatňovať opätovne prostredníctvom súdneho konania podľa príslušných ustanovení občianskeho zákonníka.

3. V zmysle § 102 ods. 1 zákona o ochrane prírody sa poškodený smie domáhať náhrady škody voči orgánu ochrany prírody iba v prípade, ak orgán ochrany prírody náhradu škody nezaplatí v termíne a za podmienok stanovených v § 101 ods. 3 zákona o ochrane prírody, pričom v tomto prejednávacom prípade bol nárok na náhradu škody žalobcovi priznaný rozhodnutím Okresného úradu W., odboru starostlivosti o životné prostredie OU-RK-OSZP-2019/003030-010 zo dňa 30.07.2019 a toto rozhodnutie bolo postúpené Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Centrum podpory Žilina, oddelenie účtovníctva za účelom realizácie úhrady priznaného nároku žalobcovi. Aj napriek vyššie uvedeným dôvodom, pre ktoré má žalovaný za to, že nárok žalobcu je v celom rozsahu nedôvodný, sa žalovaný vyjadruje aj k výške uplatneného nároku, ktorú považuje za neodôvodnenú a zároveň má za to, že žalobca v 3. rade neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu vzťahu k zomrelému, nakoľko z predložených dôkazov vyplýva iba skutočnosť, že zomrelý žil so žalobcom v 3. rade v spoločnej domácnosti, čo nezakladá žiadny nárok na plnenie vo vzťahu k žalovanému.

4. Vo vzťahu k uplatnenej výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalovaný uvádza, že výšku peňažného zadosťučinenia určuje súd. Avšak zo strany súdu pri určení výšky uplatnenej náhrady nemôže ísť o svojvôľu. Súd by mal pri rozhodovaní o tomto nároku a jeho výške prihliadať zo zákona na dve hľadiská, a to na závažnosť vzniknutej ujmy ako aj na okolnosti, za ktorých k ujme došlo. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Žalovaný vo vzťahu k neodôvodnenosti výšky škody uvádza, že žalobca v žalobe neuviedol, teda nepreukázal žiadnu ujmu na svojich právach, ktorá by preukazovala zhoršenie, resp. sťaženie života žalobkyň, hoc ho táto procesná povinnosť zaťažuje. Žalovaný považuje dôkazy predložené žalobcom v tejto súvislosti za nedostatočné. Na základe súčasnej rozhodovacej praxe súdov má žalovaný za to, že pri priznaní uplatneného nároku a určení jeho výšky je potrebné skúmať: intenzitu vzťahu žalobcov v 1. až 3. rade so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázku hmotnej závislosti pozostalých na usmrtenej osobe, prípadné poskytnutie inej satisfakcie, či mieru spoluzavinenia usmrtenej osoby. Pri určení výšky peňažnej náhrady musí byť splnená požiadavka účinného a primeraného zadosťučinenia za vzniknutú ujmu. Zároveň však súd musí prihliadať i na požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Preto určujúcimi kritériami priznania spravodlivého zadosťučinenia je:

a) primeranosť, ktorá je rozhodujúcim faktorom priznania odškodnenia k tomu, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie a

b) proporcionalita, t. j. výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu (resp. subjekt zodpovedný za škodu) likvidačne.

Pokiaľ ide o jednotlivé kritéria, ktoré v zmysle vyššie uvedeného treba zohľadniť pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy, dôkazy a argumenty, preukazujúce vzájomné vzťahy medzi žalobcom a zosnulým má povinnosť preukázať žalobca, pričom práve tieto otázky by mali byť (okrem iného) predmetom dokazovania k výške náhrady nemajetkovej ujmy, keďže v tejto časti dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalovaný poukazuje tiež na skutočnosť, že všetci žalobcovia požadujú náhradu v rovnakej výške, pričom žalovaný má za to, že vzhľadom na rozdielny rodinný pomer žalobcov k zosnulému (manželka, ako žalobca v 1. rade, maloleté dieťa, ako žalobca v 2. rade a osoba žijúca v spoločnej domácnosti, ako žalobca v 3. rade), a teda aj prirodzene rozdielnu intenzitu a povahu ich vzťahov so zosnulým (ktorá by mala taktiež byť predmetom dokazovania v takýchto prípadoch), nemožno bez ďalšieho posudzovať vzniknutú ujmu ako rovnako závažnú.

Žalovaný ďalej poukazuje na rôznu rozhodovaciu prax súdov v obdobných prípadoch. Žalovaný príkladom poukazuje na rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 12C/67/2017 zo dňa 16.10.2019, v zmysle ktorého príbuzenský vzťah žalobcov automaticky nezakladá právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (bod 31 rozsudku). Rovnako v bode 32 uvedeného rozsudku súd poukazuje na skutočnosť, že si všetci žalobcovia v konaní uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v rovnakej výške, nediferencovane, akoby ich prežívanie smrti zosnulého a intenzita ich vzťahov boli úplne zhodné. Súd v uvedenom rozsudku zároveň konštatuje, že žalobcovia v 1. a 2. rade nepreukázali žiadnym spôsobom, že im vznikla nemajetková ujma. Žalobcovia rovnako nepreukázali, že by na nich smrť zomrelého zanechala následky fatálneho charakteru, spočívajúce napríklad v závažnom a neodstrániteľnom zhoršení jeho zdravotného stavu, v preukázaní negatívnej duševnej traumy a podobne. Žalovaný v tejto súvislosti zároveň poukazuje na ust. § 99 ods. 5 zákona o ochrane prírody,

v zmysle ktorého v prípade, ak by súd priznal náhradu škody podľa občianskeho zákonníka, bol by to dôvod na obnovu administratívneho konania, v ktorom bol žalobcom priznaný nárok na vyplatenie nemajetkovej ujmy, ktorý by bol krátený o výšku takto poskytnutého nároku podľa osobitného predpisu (ktorým by v tomto prípade bol občiansky zákonník). Pri dopravnej nehode bolo vykonané trestné konanie, v ktorom existujú znalecké posudky, ktoré môžu mať význam pre pojednávanie, predovšetkým z pohľadu zavinenia jednotlivých účastníkov dopravnej nehody, ako aj k spôsobu a charakteru výskytu prekážky na ceste, ktoré môžu mať vplyv na výšku vzniknutej ujmy.

5. Žalobkyne prostredníctvom právneho zástupcu vo vyjadrení doručenom súdu 06.08.2020 (č.l.76 a nasl. spisu) zotrvali na svojej doterajšej argumentácii, keď náhrada nemajetkovej ujmy, ktorej satisfakcia sa priznáva v peňažnom plnení, nie je náhradou škody. Ide o samostatný inštitút, pričom zodpovednosť za neoprávnený zásah do práva fyzickej osoby na ochranu jej osobnosti je založené na objektívnom princípe. Na strane pôvodcu neoprávneného zásahu sa nevyžaduje existencia subjektívneho predpokladu vo forme zavinenia, či už úmyslu (priameho alebo nepriameho), alebo nedbanlivosti (vedomej alebo nevedomej), sankcie podľa § 13 Občianskeho zákonníka nemôžu byť vylúčené dôkazom tzv. ospravedlňujúceho omylu. Dobrá viera (osobné presvedčenie) nevylučuje neoprávnenosť (protiprávnosť) zásahu ako objektívne existujúceho faktu. Zodpovednosť za neoprávnený zásah do práva fyzickej osoby na ochranu jej osobnosti nastupuje nezávisle a bez ohľadu na existenciu zavinenia. Vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti postihnutej fyzickej osoby je pre ňu bez ohľadu na to, či pôvodca zásahu konal zavinenie alebo nie (rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky IV ÚS 315/01). K námietke žalovaného vo vzťahu k žalobkyňi v 3. rade a jej rodinnému pomeru k zosnulému žalobkyne uviedli, že O. D., rod. D. nar.XX.XX.XXXX je vlastnou dcérou žalobkyne v 1. rade H. H.ovej z jej prvého manželstva. V spoločnej domácnosti so zosnulým žila O. D., rod. D. od uzatvorenia manželstva svojej matky H. H.ovej, rod. N. so zosnulým. Ďalej žalobkyne potvrdili, že na základe rozhodnutia Okresného úradu W., odbor starostlivosti o životné prostredie zo dňa 30.07.2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 06.08.2019, im bol priznaný nárok na náhradu škody na živote fyzickej osoby vo forme peňažného plnenia, vo výške 53.040,- eur, pričom uhradením škody v priznanej výške považujú náhradu škody za uzavretú. V tejto súvislosti namietli tvrdenie žalovaného, že prípadným priznaním nároku na náhradu nemajetkovej ujmy by malo dôjsť ku kráteniu výšky poskytnutého nároku, v zmysle § 99 ods. 5 Zákona o ochrane prírody, ktoré ustanovenie však odkazuje na ustanovenie § 415 až 450 Občianskeho zákonníka, týkajúce sa výlučne náhrady škody. V danom prípade však ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy.

6. Žalovaný vo svojom vyjadrení doručenom súdu 12.10.2020 (č.l.94 a nasl. spisu) opätovne zdôraznil, že ministerstvo je zodpovedné za škodu spôsobenú vybraným živočíchom za podmienok v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom č.XXX/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Zásah do osobnosti je síce založený na objektívnom princípe, avšak súčasne musí byť namietaný výlučne voči tomu, kto je pôvodcom takéhoto zásahu do práva fyzickej osoby. Žalobcovia nejakým spôsobom nepreukázali skutočnosť, že práve žalovaný je tým subjektom, ktorý je zodpovedný za zásah do práva fyzickej osoby. Z toho dôvodu žalovaný namietol svoju pasívnu legitimáciu v tomto súdnom spore, nakoľko neexistuje priama a bezprostredná príčinná súvislosť medzi výskytom medveďa hnedého na ceste a smrťou poškodeného. Na vzniku dopravnej nehody v dôsledku ktorej došlo k zásahu do práva fyzickej osoby sa podieľali viaceré osoby, nie len výskyt medveďa hnedého na ceste, ale aj napr. technika jazdy vodičov zúčastnených motorových vozidiel, znížená viditeľnosť rozľadu a dohľadu v dôsledku tmy a hmly v čase nehody, dopravné značenie upozorňujúce na výskyt divej zvery na ceste v úseku cesty, použitie bezpečnostných pásov posádky motorového vozidla a ďalšie. Žalovaný má zato, že ku smrti poškodeného došlo v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, ktorú spôsobila zrážka osobných motorových vozidiel. Preto by si žalobcovia mali uplatňovať vzniknutú nemajetkovú ujmu od subjektu, ktorý spôsobil dopravnú nehodu, respektíve od subjektu, ktorý zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vrátane nemajetkovej ujmy, ktorá je v súčasnosti hradená z povinného zmluvného poistenia. Napriek skutočnosti, že v administratívnom konaní, v ktorom žalobcovia žiadali o poskytnutie náhrady škody spôsobenej určeným živočíchom nebolo preukázané, že škodu spôsobil určený živočích, ministerstvo uplatnilo širší výklad ustanovení ôsmej časti zákona o ochrane prírody tak, že bola poskytnutá žiadaná náhrada škody, nakoľko sa takýto výklad javil ako správnejší a spravodlivejší pre rodinu poškodeného. Pokiaľ žalobkyne uvádzajú, že žalobkyňa v 3. rade je vlastnou dcérou žalobkyne v 1. rade, táto skutočnosť preukazuje iba vzťah žalobkyne v 3. rade k žalobkyňi v 1. rade a nie k poškodenému. Samotná skutočnosť, že poškodený žil so žalobkyňou v 3.rade v spoločnej

domácnosti nie je sama o sebe dôvodom na priznanie akéhokolvek nároku na plnenie vo vzťahu k žalovanému.

7. Na pojednávaní sporové strany zotrvali na svojej doterajšej argumentácii, pričom žalobkyne prostredníctvom právneho zástupcu na doplnenie uviedli, že náhrada škody v zmysle zákona č. XXX/2002 Z.z. bola poškodeným uhradená, pričom v tomto konaní si žalobkyne uplatňujú náhradu nemajetkovej ujmy s poukazom na ustanovenie § 11 až 13 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa v 1. rade na doplnenie uviedla, že po rozvoде svojho predchádzajúceho manželstva ostala s maloletou jedenásťročnou dcérou, a to žalovanou v 3. rade, pričom s nebohým S.om H.om sa zoznámila vo Vojenskej zotavovni Smrekovica, kde pracoval ako kuchár a žalobkyňa v 1. rade ako čašníčka. Bol veľmi milý, slušný, všetci si ho vážili, veľmi žalobkyňi pomáhal, požiadal ju o ruku, pričom sa staral aj o v tom čase maloletú dcéru žalobkyne, žalovanú v 3. rade, ktorá má síce svojho biologického otca, ale nebohý S. H.a bol vo vzťahu k nej vynikajúcim otcom, pripravoval jej desiaty do školy, učil ju variť, trávili spolu voľný čas. Spoločne si zobrali hypotéku na dom, ktorú splácali. Manžel nikdy nerobil rozdiel medzi dcérou z predchádzajúceho manželstva žalobkyne Alžbetkou a dcérou Emou. Po manželovej smrti žalobkyňa v 1. rade ostala pracovať v Švajčiarsku, aby splatila úver, počas tohto obdobia sa staršia dcéra O. starala o mladšiu dcéru Emu. Po návrate zo Švajčiarska splatila úver, následne jej bol diagnostikovaný posttraumatický syndróm, v dôsledku ktorého je aj liečená a momentálne je práceneschopná, následne sa objavila rakovina. Poukázala na prepúšťaciu správu z Dolnooravskej NSP Dolný Kubín, podľa ktorej bola hospitalizovaná od 05.07.2021 do 07.07.2021, výsledky histológie nie sú známe, rovnako aj na správu z psychiatrickej ambulancie MUDr. J. v Ružomberku, pričom pravidelne navštevuje ambulanciu a užíva 3-krát denne antidepresíva. Maloletá žalobkyňa v 2. rade uviedla, že so svojim otcom mala veľmi dobrý vzťah, niekedy aj lepší ako s maminou, ktorá pracovala v zahraničí a väčšinu času trávili s otcom. Po smrti otca sa mama vrátila, mala psychické problémy, za ten čas bola žalobkyňa v 2. rade so svojou staršou sestrou žalobkyňou v 3. rade, ktorá sa o ňu starala.

8. Žalobkyňa v 3. rade uviedla, že keď mala 11 rokov, tak sa jej mama s otcom zosobášili, ešte predtým sa však poznali, pre ňu to bol najlepší človek na svete. Nemala biologického otca, vychoval ju mamin manžel, ktorý síce nebol jej biologickým otcom, avšak vzťahy mali vynikajúce, zdôveril sa jej aj s tým, že požiada mamu o ruku, ukázal jej snubný prsteň. Vždy sa o ňu staral vzorne, kúpil jej bicykel, naučil ju bicyklovať, spolu chodievali na filmy, na výlety na dovolenky. Po celý čas žili spolu v jednej domácnosti, nakoľko mamina pracovala vo Švajčiarsku, tak fungovali ako rodina spolu s mladšou sestrou E.. Ďalej žalobkyňa v 3. rade uviedla, že vyštudovala pedagogickú školu, pracuje ako učiteľka v materskej škole, býva v spoločnej domácnosti so svojou mamou a mladšou sestrou E..

9. Žalovaný prostredníctvom povereného zástupcu zotrval na svojich vyjadreniach s tým, že s poukazom na ust. § 97 Zákona o ochrane prírody a krajiny, štát zodpovedá za škodu spôsobenú živočíchmi stanovených ministerstvom za podmienok, v rozsahu a spôsobom ustanoveným týmto zákonom. S poukazom na ust. § 16 Občianskeho zákonníka, za majetkovú ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom smrť S. H. nie je priamo v príčinnej súvislosti s výskytom medvedice na ceste, smrť bola spôsobená v dôsledku dopravnej nehody, keď šofér motorového vozidla K. N. neprispôobil svoju jazdu stavu a povahe vozovky, ako aj poveternostným podmienkam, snažil sa vyhnúť medvedici na ceste na poslednú chvíľu. I z nálezů Ústavného súdu SR II. ÚS 695/2017 vyplýva, že slovenská právna úprava nerobí rozdiel medzi materiálnou a nemateriálnou škodou, t.j. nemajetkovou ujmov a rovnako aj zákon o ochrane prírody nerobí rozdiel medzi škodou majetkovou a nemajetkovou. Škoda na živote je nemajetkovou ujmov, ktorá bola uhradená v rámci administratívneho konania, v samotnom trestnom konaní bolo konanie zastavené, keď skutok nebol trestným činom, pričom okolnosť, že vodič motorového vozidla neprispôobil svoju jazdu dopravnému stavu vozovky by mala byť odzrkadlená aj v rozhodnutí súdu, rovnako ako aj ďalšia okolnosť na strane žalovaného, keď štát žalobkyňiam plnil vo výške 53.040,- eur.

10. V rámci dokazovania sa súd oboznámil s obsahom listín založených v spise, predložených sporovými stranami, pričom zistil a ustálil nasledovný skutkový a právny stav:

11. Dňa 18.09.2018 v čase okolo 5:55 hod. došlo na ceste 1/59 v Ružomberku medzi časťou Podsuchá a Biely Potok k dopravnej nehode tak, že vodič S. I., nar.XX.XX.XXXX. trvale bytom Q. Q. XXX viedol osobné motorové vozidlo. zn. Ford C-MAX, evidenčné číslo RK864BD v smere z Banskej Bystrice do Ružomberka pričom prednou časťou vozidla narazil do medveďa nachádzajúceho sa v jeho jazdnom

pruhu, medveďa po náraze odhodilo do protismerného jazdného pruhu, kde v uvedenom jazdnom pruhu jazdil vodič K. N. nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. C., R. XXX/XX. ktorý viedol osobné motorové vozidlo, zn. Ford Galaxy evidenčné číslo RK865CG, pričom v dôsledku neprispôsobenia jazdy povahe vozovky, ako aj poveternostným podmienkam v poslednej chvíli sa snažil medveďovi vyhnúť prešiel do protismeru, kde sa zrazil s nákladným motorovým vozidlom zn. DAF CF, evidenčné číslo BB499DI jazdiacom v smere Banská Bystrica - W., ktoré viedol K. D. nar.XX.XX.XXXX. trvale bytom D. D., I. H. X, kde pri dopravnej nehode došlo k usmrteniu spolujazdca z vozidla Ford Galaxy, ev. č.: RK865CG S. H. nar.XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX, sediaceho na zadnom sedadle vozidla, u ktorého bolo bezprostrednou príčinou smrti zlyhanie centrálného nervového systému pri poranení hlavy a krku, ďalej došlo k spôsobeniu zranenia spolujazdca S. D., nar.XX.XX.XXXX v Ružomberku, trvale bytom Q. XXX sediacej na sedadle vedľa vodiča, ktorá utrpela krvácanie do mozgu, zmliaždenie pľúcnych krídel, pomliaždenie hrudníka a pravého stehna s doposiaľ nezistenou dobou liečenia predbežne nad 7 dní a vodičovi vozidla K.ovi N.ovi bolo spôsobené pomliaždenie hrudníka, brucha a driekovo - krížovej oblasti s doposiaľ nezistenou dobou liečenia, pričom vodič osobného motorového vozidla zn. Ford Galaxy svojim konaním porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c) Zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke s poukazom na § 137 ods. 2 písm. c) Zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. V zmysle Uznesenia Okresného riaditeľstva PZ. Odboru kriminálnej polície Dončova 11, 034 01 W. č. k. CVS:ORP-315/VYS-RK-2018 zo dňa 11. 1. 2019, ktoré sa stalo právoplatné dňa 23. 1. 2019 a vykonateľné dňa 31. 1. 2019 bolo vo veci prečinu usmrtienia podľa ust. § 149 ods. 1 ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h) Trestného zákona v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa ust. § 157 ods. 1 Trestného zákona dňa 18. 09. 2018 podľa ust. § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, začaté trestné stíhanie, ktoré bolo zároveň zastavené, lebo tento skutok nebol trestným činom a nebol dôvod na postúpenie vecí. Ako vyplýva i z odôvodnenia predmetného uznesenia (č.l.7-12 spisu), k prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona došlo vytvorením náhlej prekážky z technického hľadiska, pričom zo znaleckého posudku Ing. Stanislava Choma - znalca z odboru doprava cestné zo dňa 19.11.2018 pod č.030/2018 vyplýva, že prvotnou príčinou vzniku nehodového deja a vzniku dopravnej nehody u všetkých vodičov bola vytvorená prekážka z technického hľadiska náhla, ktorá je vytvorená vodičovi na takú vzdialenosť, na ktorej vodič nie je schopný z povolennej, respektíve primeranej rýchlosti zastaviť ani za využitia maximálneho spomalenia vozidla. Návazná príčina: nepriaznivé okolnosti pri kontakte osobného motorového vozidla Galaxy s významne hmotnou medvedicou na ceste, keď ku kontaktu došlo v ľavej zadnej časti vozidla pri manévri vyhýbania sa vpravo ďaleko od aktuálnej polohy ťažiska vozidla a vplyv impulzu rázovej sily na stratu pohybovej a smerovej stability OMV Galaxy bol signifikantný. OMV Galaxy nekontrolovateľným spôsobom prešlo do protismeru jazdného pruhu, kde vytvorilo prekážku pohybujúcemu sa NMV Daf takým spôsobom, že z časovo - priestorového hľadiska následnému kontaktu s OMV Galaxy už nemohol zabrániť akýmkoľvek účinným spôsobom. Spolujazdec osobného motorového vozidla značky Ford Galaxy S. H.a pri uvedenej dopravnej nehode utrpel poranenia, ktorým podľahol na mieste dopravnej nehody. Jeho smrť je v priamej, príčinnej a časovej súvislosti s poraneniami utrpenými pri tejto dopravnej nehode. Nebolo preukázané naplnenie všetkých znakov skutkových podstát trestných činov, ktoré musia byť naplnené súčasne, aby sa dalo hovoriť o trestnosti skutku, nakoľko príčinou vzniku nehodového deja a vzniku dopravnej nehody u všetkých vodičov bola vytvorená prekážka z technického hľadiska náhla (medvedica). Skutky pre ktoré sa viedlo vyšetrovanie, nie sú trestným činom a nie sú ani iným deliktom (priestupkom).

12. Žalobkyňa v 1. rade uzavrela dňa XX.XX.XXXX v Q. manželstvo s S.om H.om (sobášny list č.l.13 spisu), z ktorého sa narodilo jedno dieťa, a to E. H.ová nar.XX.XX.XXXX teda žalobkyňa v 2. rade (č.l.14 spisu). Žalobkyňa v 1. rade ešte pred uzavretím tohto manželstva mala mal. dieťa a to O. D. nar.XX.XX.XXXX (č.l.15 spisu), ktorá žila v spoločnej domácnosti so svojou matkou, mladšou sestrou, ako aj manželom matky p. S.om H.om. Ako už bolo vyššie konštatované, S. H.a zomrel dňa XX.XX.XXXX (úmrtný list č.l.16 spisu).

13. Žalobkyňa v 1. rade žiadosťou zo dňa 18.02.2019 v zmysle § 100 ods. 4 Zákona č.XXX/2002 Z. z. požiadala Okresný úrad W., odbor starostlivosti o životné prostredie o náhradu škody, ktorej žiadosti bolo vyhovené, a to rozhodnutím Okresného úradu W., odbor starostlivosti o životné prostredie zo dňa 30.07.2019 (č.l.71-72 spisu), ktorým bol potvrdený nárok na náhradu škody na živote fyzickej osoby spôsobenej určeným živočíchom - S. H.a, ktorý zomrel pri dopravnej nehode spôsobenej náhlou prekážkou na ceste vytvorenej medvedicou, a to v rozsahu jednorázového odškodnenia manželke usmrteného - H. H.ová a mal. dieťaťu voči ktorému mal usmrtený vyživovaciu povinnosť - E. H.ová, a to vo výške 30násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR zistenej štatistickým

úradom SR za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom vznikla škoda, teda celková náhrada škody predstavuje 53.040,- eur. Ako vyplýva z odôvodnenia predmetného rozhodnutia, okresný úrad pri rozhodovaní o uplatnenom nároku postupoval v zmysle usmernenia Ministerstva životného prostredia, pričom: „v zmysle tohto usmernenia pri určení zodpovednosti za škodu spôsobenú chráneným živočíchom je potrebné skúmať aj príčinnú súvislosť (kauzálny nexus) medzi činnosťou určeného živočícha a vzniknutou škodu“. Okresný úrad rozhodol o vyplatení požadovanej náhrady škody, nakoľko došlo k naplneniu skutkovej podstaty ustanovení o náhrade škody spôsobenej chráneným živočíchom v zmysle zákona a vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č.24/2003 Z. z.

14. Podľa článku 17 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (Vyhláška MZV 120/1976 Zb. v znení neskorších predpisov), nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, do rodiny, domova alebo korešpondencie ani útokom na svoju česť a povesť. Každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb. v znení neskorších predpisov), každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie.

Podľa článku 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

15. V prejednávanej veci sa žalobkyne v 1. až 3. rade domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy s poukazom na ust. § 11 až 13 Občianskeho zákonníka, ktorá ujma im mala vzniknúť v dôsledku smrti manžela a otca S. H., čím došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkyň. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa v 1. rade spolu so svojimi dcérami žalobkyňami v 2. a 3. rade a nebohým S.om H.om vytvárali úzky kruh rodiny, žili v spoločnej domácnosti, mali veľmi dobré vzťahy a boli na seba citovo naviazaní. Je zrejmé, že neočakávaná a náhla smrť manžela a otca predstavovala pre nich citeľný zásah do sféry ich súkromného a citového života. K usmrteniu S. H. došlo v dôsledku dopravnej nehody dňa 18.09.2018, pričom spúšťačom tejto dopravnej nehody bola prítomnosť medveďa na ceste 1/59 v Ružomberku medzi úsekmi Podsuchá a Biely Potok v kilometri 44.600, keď v jazdnom pruhu vodiča motorového vozidla Ford C-MAX, evidenčné číslo RK864BD jazdiaceho v smere z Banskej Bystrice do Ružomberka došlo k stretu tohto motorového vozidla s medveďom, medveďa po náraze vymrštilo do protismerného jazdného pruhu, v ktorom v tej chvíli prechádzal vodič K. N. a viedol motorové vozidlo Ford Galaxy evidenčné číslo RK865CG, v ktorom na mieste spolujazdca sedel S. H.a, pričom vodič sa náhle prekážke - medvedici vyhýbal, keďže však išlo o náhlu prekážku, ktorá bola vodičovi vytvorená na takú vzdialenosť, na ktorej nie je vodič schopný z povolenej, resp. primeranej rýchlosti zastaviť vozidlo ani za využitia maximálneho spomalenia vozidla, došlo ku kontaktu medvedice s ľavou zadnou časťou vozidla Ford Galaxy, kde impulz rázovej sily po kontakte vozidla s medvedicou spôsobil náhlu stratu smerovej a pohybovej stability vozidla značky Ford Galaxy a prudkú zmenu uhlovej rýchlosti okolo vertikálnej osi, pričom vozidlo sa stalo neovládateľným a v súčinnosti s významnou rotáciou prešlo do protismerného

jazdného pruhu, kde sa vozidlo zrazilo s NMV Daf evidenčné číslo BB499DI jazdiacom smere z Banskej Bystrice do Ružomberka, pričom pri dopravnej nehode došlo k usmrteniu spolujazdca S. H..

16. V zmysle § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života, zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Koncepcia inštitútu ochrany osobnosti predstavuje právne záruky pre nerušenú realizáciu osobnosti fyzických osôb vo vzťahu k ostatným subjektom s rovným právnym postavením. Ochrana osobnosti zakladá právo, ktorého zmyslom je ochrana a rešpektovanie osobnosti fyzickej osoby a jej individuálnej integrity ako podmienky pre dôstojnú existenciu a celkovo slobodný rozvoj jednotlivca. Občiansky zákonník právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby upravuje ako jednotné právo, ktorého úlohou je v občianskoprávnej oblasti zabezpečiť rešpektovanie osobnosti fyzickej osoby a jej všestranného slobodného rozvoja. Ochrana práva na súkromie zahŕňa širokú oblasť týkajúcu sa súkromného života ako aj intímnej sféry vnútorného myšlienkového či citového života človeka. Týka sa života v rodine, vzťahu k inej osobe, s ktorou je v úzkom citovom, priateľskom alebo úprimnom vzťahu. K zásahom do súkromia dochádza v dôsledku zásahu do cti a dôstojnosti.

17. Právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upravenom v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (s ním spojeným právom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch) a právom na náhradu škody v zmysle ust. § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka (uznesenie NS SR 4Cdo/168/2009). Osobitným zákonom upravujúcim zodpovednosť za škodu spôsobenú vybranými živočíchmi na živote a zdraví fyzickej osoby je zákon č. XXX/2021 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, ktorý v ust. § 97 a nasl. upravuje zodpovednosť štátu za spôsobenú škodu. Stále však ide o nárok na náhradu škody, čo je samostatný právny prostriedok ochrany fyzickej osoby. Žalobkyne si však uplatňujú nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby a túto je možné si uplatniť len podľa ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu.

18. V zmysle ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, aby sa odstránili následky takýchto zásahov, aby jej bolo dané aj primerané zadosťučinenie. V zmysle ods. 2 tohto ustanovenia pokiaľ by sa nezdalo dostačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Právny nárok v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nie je možné vnímať ako formu absolútnej satisfakcie oprávnených, ale skôr ako všeobecné gesto spravodlivosti, úcty k ľudskému životu a čiastočného zmiernenia nenapraviteľných nezvôlelných a svojou intenzitou s akýmkoľvek výsledkom súdneho sporu neporovnateľných životných následkov žalobcov v emocionálnej oblasti. Smrť blízkej osoby (manžela, otca) preto vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, citovým, morálnym a kultúrnym väzbám predstavuje vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napredovanie osobnosti pozostalého tak, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť, či vážnosť spoločnosti. V danej veci predstavoval zásah do práva na ochranu súkromia a rodinného života žalobkýň v 1. až v 3. rade mimoriadne veľmi hlboký a nenapraviteľný následok. Žalobkyne v 1. až v 3. rade pred smrťou S. H. tvorili plnohodnotnú fungujúcu rodinu so sociálnymi a citovými väzbami. Jeho smrť ich nečakane tragickým spôsobom zasiahla a nenávratne pretrhla silné citové a iné väzby. Žalobkyne v 1. až v 3. rade stratili možnosť ďalšej realizácie a rozvoja rodinného života so svojím manželom a otcom. Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny a primeraným zadosťučinením je v tomto prípade aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Obč. zák. Z objektívneho hľadiska je strata jedného z členov rodiny neodčiniteľnou ujmovou, ktorá postihuje jej pozostalých členov, takže náhrada tejto nemajetkovej ujmy je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu. Smrť ako absolútna strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie a v prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnať sa so stratou blízkeho človeka napriek plynutiu času. Následky protiprávneho konania v danom prípade nebolo možné preto odstrániť morálnou satisfakciou. Bolo potrebné prihliadnuť na intenzitu, rozsah a trvanie zásahu pri zohľadnení vzťahu žalobkyne v 1. rade ako manželky a detí, teda žalobkýň v 2. a 3. rade k zosnulému S.ovi H.ovi po preukázaní všetkých väzieb, ktoré existovali v čase zásahu do práv na ochranu osobnosti. V konaní boli preukázané silné sociálne, morálne a citové putá, ktoré boli vytvorené v rámci súkromného rodinného života žalobkýň. Z nečakanej traumatickej šokujúcej udalosti prežívali žalobkyne v 1. až v 3. rade pocity bolesti, úzkosti, smútku, straty, možnosti viesť so svojím manželom a otcom ďalší plnohodnotný rodinný život. Smrťou S. H. došlo k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských vzťahov.

Žalobkyne utrpeli citovú ujmu (citovou ujmu rozumieme buď prežívanie nepríjemných pocitov, alebo neprežívanie citov príjemných, to znamená citová strata), stratili smrťou príbuzného jeho lásku a radosť s ním prežívanú. V tomto prípade je potom úplne irelevantné, že žalobkyňa v 3. rade nie je biologickou dcérou nebohého S. H., ale súd mal za preukázané výpoveďami žalobkýň, že spoločne tvorili harmonickú fungujúcu rodinu, pričom žalobkyňa v 3. rade taktiež bola zasiahnutá vo svojich osobnostných právach vzhľadom na jej citový, osobný vzťah k nebohému, bola súčasťou rodinného života, ktorý je nepochybne súčasťou súkromného života fyzickej osoby a zahŕňa sociálne, morálne a kultúrne vzťahy medzi najbližším rodinnými príslušníkmi, vytvárané v období ich spoločného spolužitia, ako aj vzťahy medzi inými blízkymi príbuznými. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Aktívna legitímácia žalovanej v 3. rade je daná, keďže ide o subjekt, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým, keďže právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby tak, ako to má na mysli § 11 Občianskeho zákonníka (uznesenie Krajského súdu v Košiciach 1Co/201/2005).

19. Nevyhnutným primárnym predpokladom procesného úspechu žalobcov je samotná protiprávnosť konania alebo opomenutia žalovaného a na to nadväzujúca prítomnosť kauzálneho nexu, niektoré jednotlivé typické hodnoty osobnosti, ktorých ochranu je potrebné v oblasti občianskeho práva zaistiť pred inými subjektmi s rovným právnym postavením (rozsudok Krajského súdu v Bratislave 4Cdo/470/2011). V súlade s citovaným ustanovením § 13 ods. 1 <aspi://module='ASPI'&link='40/1964%20Sb.%252313'&ucin-k-dni='30.12.9999'> Obč. zák. na to, aby oprávnená osoba (v danom prípade žalobkyne) mali právo domáhať sa ochrany osobnosti, sa vyžaduje a zároveň aj stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade takéhoto zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie.

20. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného, súd ustálil, že vzhľadom zákonom stanovenú zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú vybranými živočíchmi (ktorú žalovaný aj uznal, keď potvrdil nárok na náhradu škody podľa § 97 a nasl. Zákona č. XXX/2002 Z. z., vrátane preukázaného kauzálneho nexu) je za uvedený stav - výskyt medveďa hnedého na pozemnej komunikácii, v dôsledku čoho došlo k dopravnej nehode a usmrteniu S. H., zodpovedný práve štát. Jedným z hlavných záujmov zákonodarcu v rámci ochrany prírody a krajiny je snaha o zachovanie živočíchov na miestach ich prirodzeného výskytu, a to aj za cenu možného konfliktu s ľuďmi či ľudskými aktivitami. Pre účely kompenzácie poškodených osôb preto zákonodarcu v citovanom zákone zavádza inštitút náhrady škody spôsobenej živočíchmi. Ak teda žalovaný zodpovedá za škodu v zmysle uvádzaného zákona a predpokladá vznik škody pri strete vymedzeného zvieratá s človekom, motorovým vozidlom, vrátane usmrtenia človeka, v dôsledku naplnenia predpokladov stanovených zákonom o ochrane prírody a krajiny, ide o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby, pričom tento zásah je objektívne spôsobilý vyvolať ujmu (ujma - porušenie, ohrozenie osobnosti človeka v priamej príčinnej súvislosti). Za takejto situácie je žalovaný pasívne vecne legitimovaný v predmetnom konaní, keď štát je povinný zabezpečiť ochranu pred škodou spôsobenou vybranými živočíchmi.

21. V súdnej veci súd mal jednoznačne preukázanú príčinnú súvislosť medzi činnosťou vybraného živočicha (za ktorého zodpovedá štát) a usmrtením človeka a tým aj zásahom do osobnostných práv žalobkýň. Samotný priebeh nehodového deja nie je sporný, k námietkam žalovaného ohľadne zodpovednosti vodiča motorového vozidla, v ktorom utrpel smrteľné zranenia S. H. a súd uvádza, že nebolo zistené porušenie povinností vodiča motorového vozidla Ford Galaxy K.a N.a, ktorí by zakladalo zodpovednosť vodiča za škodu, pričom aj v trestnom konaní bolo ustálené, že medveď na vozovke vytvoril prekážku technického hľadiska náhlu, vozidlo sa stalo neovládateľným. V priebehu sporového konania neboli produkované žiadne dôkazy preukazujúce porušenie povinnosti zo strany vodiča. S poukazom na uvedené skutočnosti preto súd ustálil, že žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy je dôvodná.

22. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy v peniazoch, táto je určovaná základnými zákonnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Ako už bolo vyššie konštatované, úmrtie fyzickej osoby predstavuje nezhojiteľný zásah do emocionálnej, výsostne subjektívnej sféry života pozostalej blízkej osoby, takže náhrada tejto nemajetkovej ujmy je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu. Je pochopiteľné, že smrť blízkeho človeka prináša množstvo zložitých prežívaní, bolesťou, silných emócií a utrpenia, s ktorými sa človek ťažko vyrovnáva. V konaní bolo nepochybne preukázané, že žalobkyne so zosnulým tvorili plne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Z nečakanej smrti

prežívali nielen pocit úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale stratili aj možnosť viesť s ním ďalej súkromný život odo dňa jej smrti. Túto stratu prekonávali s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami. Smrťou S. H. došlo k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobkyní, a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, za ktoré následky nie je možná len morálna satisfakcia, pretože ide o stav nereparovateľný, vzniknutá trauma je neodstrániteľná.

23. Pri určovaní samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd vychádzal zo skutočnosti, že priznaná náhrada má zmierniť ujmu žalobkyní v maximálnej možnej miere. Bolo preukázané, že manželstvo žalobkyne v 1. rade a nebohým S.om H.om trvalo 16 rokov, išlo o harmonické manželstvo, z ktorého sa narodila maloletá žalobkyňa v 2. rade, súčasťou rodiny bola aj žalobkyňa v 3. rade, ktorá síce nebola biologickou dcérou nebohého, ale ich vzájomný vzťah bol na rovnakej kvalitatívnej úrovni, prihliadnuc aj k tomu, že bola vo veku 11 rokov, kedy jej mama uzavrela manželstvo s S.om H.om, ktorého prijala ako vlastného otca, a tento napíňal všetky potreby v tom čase maloletých detí. S. H.a prišiel o život v produktívnom veku 45 rokov, kedy je človek na vrchole svojich fyzických síl, pred sebou má však ešte plnohodnotný život, kedy sa venuje rodine, práci, záujmom. Žalobkyňa v 1. rade stratila manžela - oporu, s ktorým bok po boku vychovávali deti, budovali si bývanie, budúcnosť. Nepochybne rodina prišla aj o zdroj príjmu, ktorý zabezpečoval manžel svojou prácou, a celá ťarcha zodpovednosti za chod domácnosti, splácanie úverov ostala na žalobkyni v 1. rade. Preto súd priznal žalobkyni v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 35.000,- eur, ktorá suma je podľa názoru súdu adekvátna, vzhľadom k tomu, že v dôsledku smrti manžela žalobkyne v 1. rade došlo k nenapraviteľnému, traumatickému a tragickému zásahu do osobnostných práv žalobkyne v 1. rade, ide o nepriaznivý následok vysokej intenzity trvania a rozsahu.

24. Pokiaľ ide o uplatnený nárok žalobkyne v 2. rade, maloletej dcéry S. H., súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy 30.000,- eur, ktorá suma aspoň z časti odškodní zásah do jej osobnostných práv v súvislosti so smrťou otca, keďže sa narušila celistvosť rodiny, zasiahlo sa do jej súkromného a rodinného života, následky sú trvalé a neodstrániteľné, nakoľko ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné. Žalobkyňa v 2. rade prišla o otca vo veku, kedy sa formuje jej osobnosť, názory, hodnotový rebríček, ktorého súčasťou už nebude jej otec, má však oporu, základ v rodine, ktorú tvorí matka a staršia sestra, ktoré jej pomôže prekonať náročné obdobie, usmerniť ju v životnej ceste.

25. Nárok žalobkyne v 3. rade súd uznal za dôvodný v rozsahu 25.000,- eur, keď taktiež stratou S. H. došlo k jej citovému ochudobneniu, ale predsa súd zobral do úvahy, že je už osamostatnená, žije vlastným životom, aj keď vzťah bol veľmi intenzívny.

26. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nemá byť ocenením hodnoty ľudského života, pretože tento má nevyčísliteľnú hodnotu, ale jeho cieľom je len určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života žalobkyní. Berúc do úvahy aj stanovené limity v rámci priznávania náhrad nemajetkovej ujmy rozhodnutiami súdov (napr. Krajský súd v Žiline 7Co/61/2018), výšku náhrady nemajetkovej ujmy súd považuje za primeranú a v ostatnej časti presahujúcej priznaný nárok, žalobu žalobkyní zamietol.

27. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP a priznal žalobkyniam plnú náhradu trov konania, aj keď mali vo veci čiastočný úspech, avšak výška priznaného nároku závisí od úvahy súdu (Krajský súd v Žiline 7Co/61/2018).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní od jeho doručenia odvolanie na Okresnom súde Ružomberok. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 Civilného sporového poriadku,

1) Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2) Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

3) Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 Civilného sporového poriadku, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.